

Előfizetési árak:	
Egész évre	12 frt.
Félévre	6 "
Negyedévre	3 "
Egy hóra	1 "
— Egyes szám 4 kr. —	

Kiadóhivatal:
Fleits Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybecskerek, Uri-utca 276. sz.,
hová az előfizetések és a lap
szétküldésére vonatkozó felzó-
lamások intézendők.

TORONTÁL.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP.

Szerkesztőségi iroda:
Nagy-Becskerek,
Zápolya-utca 1-5 szám,
hová a lap szellemi részét, illető
minden közlemény intézendő.

Hirdetések
a kiadóhivatalban fogadtatnak el
azonkívül az összes hirdetési
irodáknak.

Megjelenik mindennap,
vasár- és ünnepnapok
kivételeivel.

A nagy igazságok.

Nagybecskerek, május 13.

(—s) A főrendiház holnap harmad-
szor kezdi tárgyalni a vallás szabad gyako-
rulatáról és a zsidó vallás recepcziójá-
ról szóló törvényjavaslatokat, miután
azokat az első tárgyalás alkalmával tel-
jesen elvetették s a második tárgyalás
alkalmával is csak az előbbi javaslatnak
csökkentett részét fogadták el.

Az a kérdés tehát most, hogy har-
madszor minő bánásmódban fogja része-
síteni a főrendiház az egyházpolitikai
programnak ezt a két mostoha sorsban
részre osztott gyermekét.

Mindenesetre furcsa játéka a vélet-
lennek, hogy éppen ez a két javaslat ta-
lálkozott a legnagyobb nehézségekkel s
ezek maradtak sereghajtóknak a liberaliz-
mus műveleteinek sorozatában. Ha valaki
ezt annak idején, amikor az egyházpoli-
tikai javaslatok a képviselőház elé kerültek,
előre mondta volna, annak bizonyára a
szeme közé nevetett volna mindenki. Az
egyházpolitikai program legfőbb sulya és
jelentősége kétségkívül a kötelező polgári
házasságról és a polgári anyakönyvveze-
tésről szóló törvényjavaslatokban feki-
dött, amelyek terjedelmükkel és a gyakorlati
életben gyökeresen új intézményeket me-
ghonosító jellegükkel fogva is előrelátható-
lag leginkább voltak alkalmasak arra,
hogy az ultramontán körök ellenkező
álláspontját provokálják. Ellenben a vallás
szabad gyakorlatáról és a zsidó vallás re-
cepcziójáról szóló javaslatok nem annyira
gyakorlati, mint inkább elvi, akadémikus
jelentőséggel bírnak s így ezekről meg-
indokolt volt föltételezni, hogy legham-
rább és legkönnyebben fognak törvé-
nyekké válni. S ezt annál inkább lehetett
alaposan remélni, mert ezek tulajdonképen
már gróf Szapáry Gyula miniszterelnök-
nek is programját képezték, s ha ezeket
ő annak idején a törvényhozás elé ter-
jesztette volna, bizonyára nehézség nélkül
törvényekké váltak volna, holott most
még maga gróf Szapáry Gyula is ellenük
fordult és megtagadta őket, mert a We-
kerle-kabinet egyházpolitikai program-
jának keretében kerültek napirendre, amely
az egész vonalon a liberalizmus radikális
és teljes megvalósítását célozza.

Ez az oka annak, hogy az ultramontán
főrendek oly heveséggel fordultak a vallás
szabad gyakorlatáról és a zsidó vallás re-
cepcziójáról szóló törvényjavaslatok ellen,
amelyekben pedig a legegyszerűbb és leg-
szentebb igazságok és már ugyis tényleges
állapotok törvénybe iktatásáról van szó.

A főrendiház kétszeri megbuktatással
megkéséltette a javaslatok törvénynyé
vadását, de korántsem akadályozta meg
azokat, mert a nagy igazságokat nem
lehet eltiporni; a nagy igazságok föltá-
madnak, valahányszor eltiportatnak; a
nagy igazságok addig kopogtatnak a köz-
élet terén, amíg beeresztesznek. A nagy
igazság olyan, mint a nap. Sugarai elől
el lehet menekülni, el lehet bujni, a nap
sugarait a lakhelyiségekből ki lehet zárni,
de a nap melege behat mindenhová, áthat
mindent, a hol egyáltalában élet lehet-
séges.

Nemzeti politika és „nemzeti” álarcz.

Nagybecskerek, május 13.

Ha voltak még elfogulatlan, józan elmék,
akik a nemzeti igazságot ott keresték, ahol
nincs, és akik azt konokul nélkülözni vélték,
ott ahol igenis van, a legutóbbi napok politikai
eseményei bizonyára sokakban helyesebb meg-
győződést keltenek. A magát „nemzeti” nek
nevező párt a mostani válság egész lefolyása
alatt egy percig se hagyott fenn kétséget az
íránt, hogy az ő „nemzeti” zászlaja nem egyéb
oly háromszíni lepelnél, melylyel a legnemze-
tiutlenebb célzatokat rejtegeti felületesen néző
szemek előtt. A „titkos néppárt” gyűjtő név alá
összefoglalt egyéb szabadelvűellenes ellenzék
pedig a „nemzeti”-vel együtt bátran hozható az
egyetlen egy czifra kalap alá, melynek neve:
klerikalizmus. Midőn ezek a pártok nem
azok mellé sorakoztak, akik a liberalizmus ne-
vében nemzetállamunk függetlenségét védelmez-
ték a fenyegető „összbirodalmi” ultramontán
veleltásokkal szemben, arczul csapták önmaguk-
at és egyszersmindenkorra méltatlanokká vál-
tak arra, hogy „nemzeti” meg „függetlenségi”
és egyéb hamis matadorjainak bárki a legpará-
nyibb hazafias frázist is elhiggye.

A klerikalizmus jellege kozmopolita, nem-
zetközi, tehát nemzetietlen, akárcsak a szo-
ciálizmus, vagy bármely más internacionális
nyavalya. Minden, ami a nemzetet, tehát a sza-
badaságot szolgálja, elejétől fogva szemet szur az
ultramontán törekvéseknek. Minden, ami a sza-
bad nemzeti fejlődést hátráltatja, benne védő-
jére talál. Minálunk az összbirodalmi esz-
mélet istápolja a klerikalizmus. Mőgájök rejtegeti
nemzetellenes tendenciáit. Ezek pedig ma-
gyar szempontból államellenesek, mert Ma-
gyarország a kiagyezésnek igaz hive, de emellett
nemzeti állam és az is akar maradni.

Amidőn a klerikalizmus had azt vitatja, hogy
Kálnoky grófnak igaza volt, amidőn viselkedé-
sével azt mutatta, hogy a magyar egyházpoli-
tikát közös ügynek tekinti, melybe épp azért
a monarchia másik felének is volna beleszólása,
a fekete sereg meg akarja teremteni a Gesammt-
monarchie klerikalizmusát. Es a mi, saját külön
„nemzeti” és „függetlenségi”, szabadelvűellenes
program alatt vergődő titkos néppár-
tiaink ennek a törekvésnek váltak uszály-
hordozóivá! Ugyan messzire vitték!

A hazátlan ultramontánosság polipja Ma-
gyarország felé nyújtotta vészthozó karjait és
a mi illiberális ellenzékünk sietett e kart meg-
ragadni, hogy az ellenséges kezét barátságosan
megrázza. A Bánffy báró vezetése alatt har-
czoló szabadelvű sereg ellenben oly erélyes, ön-
tudatos és hazafias föllépést tanusított, hogy a
szörnyeteg csakhamar visszahuzni kényyszerült
fenyegető nyulványait.

Es ha valaha még külön bizonyításra szo-
rult, hogy a szabadelvűség harca egyuttal
nemzeti harcz, a most lefolyó akciója egy
feladata magaslátán álló magyar kormányának ezt
napnál világosabban dokumentálta. Ellenségei
a szabadelvűségnek és a nemzeti törekvéseknek
ugyanazok. Eddig azt hihették sokan, hogy
csak külső ellenségei közösek. Most sült ki
megezáfolhatatlanul, hogy idebenn is ugyan
azok működnek közre a nemzet ellen, akik a
szabadelvűséget ostromolják.

Hanem azért továbbra is „nemzeti”, füg-
getlenségi- és — „nép” pártnak nevezik magu-
kat. Vajjon hányan nem látnak ezentul se az
álarcz mögé.

Daniel Pál végtisztessége.

Nagybecskerek, május hó 13-án.

Imhol az óléczi családi sírboltban
nyugszik Daniel Pál, minekutána a sza-
badelvűség, felvilágosodottság és huma-
nizmus szolgálatában töltött munkás életét
megszegte a könyörtelen halál. Koporójá-
körül, amelyet a kegyelet legmegragadóbb
nyilvánulásai sugalta koszorúk tömege
környezett, a résztvevő fájdalom igaz kö-
nyeit hullatta a sok ezernyi gyászoló, a
sulyos veszteség mindennekfelett gyötrel-
mes csapása alatt görnyedve zokogott a
család, amely a bálványozásig szeretett csa-
ládfi tiszteletet parancsoló patriarka-alak-
ját siratta a megboldogultban. Választó-
kerületének, amelyért oly sok jót tett,
minden egyes községe, a megyei törvény-
hatóságnak, amelynek érdeműs tagja volt,
nagy számú küldöttsége, Torontál megye
tisztkara, Nagybecskerek és Nagy-
kikinda városok hatóságainak fejei, a
rokonok, barátok és tisztelők óriás tö-
mege gyűlt szomorú találkozóra Daniel
Pál végtisztessége alkalmából, melynek
impozáns, a gyász nagyságához teljesen
mélto lefolyása a következő volt:

A beszentelés.

Budapest, május 11.

Daniel Pál országgyűlési képviselő holt-
testét ma délután szentelték be a József körut
26. sz. a. házban, a melynek udvarát ez alka-
lomra gyászlepellet vonták be. A végtisztességen
ott voltak: Daniel Ernő kereskedelmiügyi mi-
niszter, Gajzágó Salamon, az államszámszék nyug-
elődke, Rónay Jenő főispán, Kubinyi altábor-
nagy, Ivánka Zsigmond, Sváb Károly, főren-
diházi tag, báró Nikolits Fedor, Molnár
Antal, Zsámbokréthy József, Münnich
Aurél, Rónay János, Belicska Béni, Demkó
Pál, Chorin Ferencz orsz. képviselők, Vad-
nay Károly, továbbá a család tagjai és még
számosan. A gyászszertartást Kanovics Béla
józsefvárosi plébános végezte nagy segédlettel,
mely után a díszes érczkoporsót kivitték a pályá-
házba.

A temetés.

Ólécz, május 12.

Verseczig személyvonat, innen pedig
különvonat hozta Daniel Pál földi maradvá-
nyait Budapestről Óléczre.

A gyönyörű kastély balszárnyának egyik
feketével bevont szobájában volt elhelyezve a
ravatal, amelyet pálmák öveztek és amelyre
díszes kandelaberekben égő viaszgyertyák hin-
tették komor fényüket. Koszorút helyeztek a
ravatalra:

„Felejtethetlen édes Palimnak — Emma” (az el-
hunyt özvegye); „Felejtethetlen édes jó atyjának és apósá-
nak — Pali, Irma”; „Felejtethetlen édes jó atyjának és
apósának — Jani, Dudus”; „Felejtethetlen édes atyjának —
Jósi”; „Szeretett jó atyjunknak — Lilli, Laczi”; „Felejt-
ethetlen drága jó nagyapának — unokája Palika”; „Förön
szeretett nagyapának — unokái: Micsuska, Mariska, Mar-
gitka”; „A jó nagyapának — hálás Viktorája és Elza”;
„Szeretett sógoromnak — Maresa”; „A legjobb sógoromnak
szeretet jelölül — Camilla”; „Felejtethetlen sógorának és
nagybátyjunktak — Pepi, gyermekeivel”; „Szeretett Pali
bátyjunktak — Csávossy Gyula és családja”; „Szeretett
sógorának és nagybátyjunktak — Gábri és gyermekei”;
„Kedves Pali sógoromnak és nagybátyjának — Vécey-család”;
„Kedves rokonának — a Karátsonyi-család”. Ott volt To-
rontálvarmegye közönségének koszorúja is. Koszorukat
küldtek továbbá Balás Iván és neje: „Pali bácsinak —
Erca, Iván”; Daniel Ferencz és neje: „Szeretett Pali
bátyjunktak — Bézy, Feri”; „Szeretett rokonának — Sv.
Daniel Augusztá”; „Pali bácsinak — Rónay-család”;
„Felejtethetlen atyai barátunknak — Daniel Ernő és
Szerena”; „Felejtethetlen drága nászomnak — Máli”;
„Pali bácsinak — Pap Géza”; „Utolsó üdvözlés —
a Koronghy családtól”; dr. Dellimanics Lajos és
neje, „Tisztelet jelölül — Kreszits és neje”; Felejtethen
Pali bácsinak — Szőke Károly családja, Patrúány nő-

HIREK.

Tájékoztató.

vérek, Patrubby Guidó, továbbá a zichyfalvi választókerület összes közönségei külön-külön: „Szeretett felejtethetlen képviselőjének a zichyfalvi választókerület bánatos közönsége”; „Szeretett követének — Kanak közönsége”; Feledhetlen követének — Dolácz közönsége: „Felejtethetlen képviselőjének — Nagy-Gáj közönsége”; Szeretett képviselőjének — Nagy-Margitta közönsége. „Félszázadévi jótörőjének — Orsényicza közönsége.” „Felejtethetlen jóakarójának — Ürményháza közönsége.” „Tisztelete jeléül — Györgyháza képviselőtestülete.” „Tisztelet jeléül — Szécsányfalva körjegyzőség közönsége”, azután „Nagyérdemű tagjának — Temes-begavölgyi viaszab. társulat” s még vagy ötven felirásos és felirás nélküli koszoru.

A temetésre Nagybecskerekéről érkező gyászoló közönséget a kastélyt övező parkban Daniel László alispán és ifj. Daniel Pál, fönt a kastélyban pedig a család többi tagjai fogadták a fájdalomtól egészen megtörve. A nagybecskereki külön vonaton érkeztek:

Rónay Jenő főispán nejevel, dr. Dellimanics Lajos m. főjegyző és neje, dr. Mihálovich Ödön m. árvaszéki elnök és neje, özv. Karátsanyi Lászlóné, Balás Iván földbirtokos és neje, Daniel Ferencz szolgabíró és neje, dr. Papp Géza orsz. képviselő, Steinbach Antal tanfelügyelő, Talapkovich Vasul pénzügyigazgató, dr. Orosdy Lajos kir. ügyész, Pohut István kir. járásbíró, Hadfy Döme kir. közigazgató, br. Feilitzsch Berthold és Rigó István m. tb. főjegyzők, Bakálovich Agoston, Főris József, Grób Béla, Hertelendy Imre, Jablonszky Miklós, Tullics György főszolgabírók, Krsztios János, Telleszky Kristóf polgármesterek, Récsény Gyula vasuti főmérnök, Kovách Agoston kir. tanácsos, Lauka Gusztáv és Weisz Izidora Ferencz József rend lovagja, Karátsanyi Andor, Vattay Miklós, Kiss Elemér, dr. Plechl Szilárd m. főorvos, Kayser Lajos törökbecsei plébános, báró Hauser Károly főispáni titkár, dr. Klein Mór főrabbi és Schlesinger Jakab a nagybecskereki zsidó hitközség részéről, Hadzsits Kornél, szőnyeggyári igazgató, Franz J. L., Oldal Antal és Steinitzer Géza takarékpénztári igazgatók, Reitter Oszkár és Wachtel Leo rendőrkapitányok, a megyei és városi egész tisztikar és még számosan.

Ott voltak már akkor a gyászoló családdal rokon Gyertyánffy, Csávossy és Vécsey-családok, továbbá az elhunytak és a családnak azok a tisztelői, kik már reggel vagy előtte való nap érkeztek Oléczre.

Délután két órakor kezdődött a temetés szertartása, melyet Lászlóffy László verseczi esperes-plébános, a család rokona végzett, Kayser Lajos törökbecsei, Gaál Emil nagygáji, Besser József dolácsi, Nigrinyi Alajos ürményházi és Neurohr János esávosi plébánosok segédkezésével. A beszterlés a kastély parkjában történt óriási, több ezer főnyi közönség jelenlétében. Olécz apraja-nagyja megjelent szeretett földesurának végtisztességén s ott volt a választókerület valamennyi közönsége képviselve. A beszterlés után dr. Dellimanics Lajos m. főjegyző a megye közönsége nevében, Hadfy Döme kir. közigazgató pedig mint negyvennyolcas tisztársbucsuztak el megindító beszédekben a koporsóban nyugvó halottól, végül pedig Molnár Sándor tolmácsolta a zichyfalvi kerület kegyeletét.

A beszédek elhangzása után megindult fáklyások közt a menet a temetőbe. Elöl a kezesek vitték, majd tizenkét ember vitte vállán a gyászkoosira nem térő koszorúk tömegét, azután fekete díszmagyarba öltözött szolgáló párnán vitte az ötágú koronát, éneklők és a papok után jött a négyfogatu gyászkoosi, a lovak mindegyikét az enterprise gyászruhás alkalmazottja vezette kantáron, a gyászkoosi oldalán 3—3 gyászruhás ember vitte a Daniel család czimerét. Mellettük a megyei hajduk díszbe öltözve, kivont karddal lépdeltek. A koporsó után ment a gyászoló család és a résztvevők nagy serege.

Tíz percznyi ut után a családi sírboltnál letették a koporsót és ismételt beszterlés és rövid ima után Daniel Pál kihült tetemét a kriptába bocsátották, hogy itt aludja örök álmát békében.

A gőzfürdő naponta reggeli 5 órától nyitva van ök részére kedden és pénteken délután.

— Személyi hírek. Babics József a szombolyai kerület országgyűlési képviselője ma reggel Nagybecskerekre érkezett, amely tegnap Papp Gézát, a begaszentgyörgyi kerület országgyűlési képviselőjét is vendégül tisztelhetette falai közt.

— Részvétírat Daniel Pál özvegyének. Torontál-vármegye közigazgatási bizottsága mai ülésében, miután Rónay Jenő főispán Daniel Pál halálát bejelentette, elhatározta, hogy Daniel Pál elhunytán érzett részvétének az özvögyhez intézendő átiratban ad kifejezést. A közigazgatási bizottság ülésének további lefolyásáról lapunk holnapi számában közlünk részletes tudósítást.

— Plébánosválasztás. Magyar padéi levelezők írja, hogy Raschel Antal bocsári r. kath. helyettes plébánosnak m. padéi plébánosává történt megválasztását Dessewffy püspök jóváhagyta.

— A három fagyos szent. A fagyos szentek köszöntöttek be. Pongrácz napja volt tegnap, ma Szervác, holnap meg Bonifác. Nyugtával akarjuk dicsérni a napot, azért csak annyit konstatálunk, hogy mikor e szentekről írunk, bájos tavaszi verőfény ragyog be mindent. Pedig máskülönben a három magas vendég, később még a május 25 diki Orbán, nagy szellet s néha nem kis fagyot hoz magával, azért félnek látogatásuktól a gazdák. Az idén azonban, mivel az időjárás megenyhült s Falb nem küldött kritikát napot utitársul, valószínűleg veszély és galiba nélkül vonulnak tovább a minden éven átutazó fagyos szentek. Ugy látszik, hogy ez idén meg lesz a régi vers hazudolva:

Pongrácz, Szervác, Bonifác,
Rontasz, bontasz, a mit látsz;
Ívó jön még utánad,
Befejezi munkádat!
Orbán meg el nem marad,
Minden reményi learat.

— „Országos nemzeti szövetség” Ez a címe annak az új egyesületnek, mely e hónap 26 án délelőtt 11 órakor tartja meg alakuló közgyűlését Budapesten a Lipót-utcai városnégyes nagytermében. Az országos nemzeti szövetség a társadalmi rend és egység ellenségeivel akar megküzdeni. Munkálkodni fog a nemzetiségek kibékítésén és a szociális megteremtésén. Nem legyőzni, de kibékíteni akarja a tévelygőket. A szövetségnek már sok tagja van.

— Eljegyzés. Freund Adolf, a Freund Samuel és fiai özég társulatjdonosa, a nagybecskereki kereskedővilág rokonszenves és képzett tagja eljegyezte Levy Natália kisasszonyt, dr. Levy Bernát vállalkozó szeretetreméltó és nagyműveltségű leányát Budapesten.

— Nagy aranybánya-vállalat a déli déken. Angolországban az aranybánya-vállalatok részvényei jelenleg a legkeresettebb papírok és ezekkel a londoni papírpiacra igen nagy üzletet csinálnak. Ennek következtében az angol tőke mindenütt felkeresi az aranybányákat. Mint halljuk, jelenleg Budapesten is tartózkodik hasonló czélból egy angol tőkekonzorcium, mely tár. yalásokat folytat különböző bányatulajdonosokkal, de főczéljával a krassó-szörény megyei hegyvidéki, az ugynevezett bánati Kárpátok aranytelepeinek (Német-Bogán, Resicza stb.) megszerzését tűzte ki. A konzorcium a helyszíni szemle és vizsgálat alapján tájékozva van a viszonyokról s meglehetősen nagy árt ki nál a bányákért. Remélhető tehát, hogy a tervezett kombináció tényleg létrejön s ebben az esetben a vállalat a modern technika összes vívmányaival és a legnagyobb befektetésekkel fog dolgozni saját bányáiban. Angol tőke az erdélyi részek aranybányáiba is több helyen van befektetve és az a befektetés teljesen kielégítő, sőt néhol igen jó jövedelmezést nyújt.

— Halmayék és Fürediék. Ujvidéken nemrég épült fel az állandó színház, a melyet Dungserszky, az ismert szerb-nábob építetett. A megnyitó előadásán egy szerb színtársulat játszott, a melynek eltávózása után azonban

néhány lelkes kaszinói tag elhatározta, hogy színpártoló egyület alakít, a mely lehetővé tegye, hogy az új színházban magyar nyelvű előadások tartassanak. A terv sikerült és május 4 ike óta Halmay Imre szabadkai igazgató jól szervezett társulata, amely nagybecskerekre ki vendégszerelése után ment Ujvidékre, működik a városban. Az első előadás, mint Ujvidékről írják, a Kis alamuszi volt, a melyben nagy tetszést arattak Halmayné, Pogány Janka, Serfűző Zsenni, továbbá a férfiak közül Boros Endre és Nagy Gyula. Másnap a Boszorkányvárt adták, amelyben Gergely József, a jóhangu tenorista tetszett a közönségnek. A drámai személyzet a Vájlunk elben mutatkozott be, mely alkalommal kitüntek Hahnel Aranka, Szakács és Hidvégi. — Füredi Károly a múlt héttől érkezett meg Pancsováról társulatával Negyszentmiklósról, ahol szerdán kezdte meg előadásait. Charlie néneje, az első esetén előadásra került darab nem vonzott közönséget, de a Szókimondó asszonyosság előadására, második nap, már jócskán megtelt a nézőtér. Ma már valószínűleg az ujjornan épült arenában játszik a társulat.

— Jeles helyett kitűnő. Wiassits közoktatásügyi miniszter rendeletet adott ki, melylyel a polgári és népiskolákra nézve a régi ötszámjegyes osztályozást hozta be. E szerint a következő osztályzatok lesznek, a tanulási előmenetelre: kitűnő 1, jeles 2, jó 3, elégséges 4 és elégtelen 5; az erkölcsi magaviseletre: dioséretes 1, jó 2, türethető 3, szabálytalan 4 és rossz 5; a szorgalomra: kitartó 1, kellő 2, változó 3, hanyatló 4, csekély 5.

— A kaszinói dalárda estélye. Két havi szünet után tegnap nyit megint alkalom a fiatal, de életerősnek bizonyult kaszinói dalárda fényes előrehaladottságáról újabb meggyőződést szerezni. Az esély tiszta jövedelme a torontálmegeyi árvizkárosultaknak volt szánva; a kaszinó nagytermébe belepönek azonban fájdalmas megütdéssel kellett konstatálnia, hogy városunk különben nemesen érző közönsége ezuttal megfledkezett a jótékony célról és távol tartotta magát a szombati estélytől. Akik megjelentek, a jótékony cél előmozdításán érzett öntudaton kívül jelentékeny művelzetben is részesültek. A szerencsésen megválasztott énekszámok, a szorgalmas és gondos betanulás, ami Nocker Janos karnagy érdeme, a szabatos és művészi előadás révén méltán rászolgáltak a szünni nem akaró tapsviharra. Mindenek előtt Lewin Armin énekeről kell megemlékeznünk, aki Krausz Vincze: „Erdei kápolna” czimű dalát juttatta tömör és érces baritonjával, érzésteli és művészi előadásával megragadó érvényre. A lelkes tapsviharra előadását Küchen Ferencz „Nápolyi dalaival” volt kénytelen megtoldani. A pontos és diskret zongorakíséretért Kokits Jánost illeti az elismerés. Nagyon szép hatással működött a férfikar is közre. Huber Károly: „Győzelmi dala”, Abt Ferencz: „Üdvözlő”, Gaál Ferencz: „Epilogja”, Lányi Ernő: „Népdalai” és Dürrner Gyula: „Viharban” czimű nagyhatásu szerzeménye előadását zugó taps követte, amely legnagyobb erővel Gaál Ferencz Epilogja után tört ki, melynek szívhez szóló melodiája, a Weinrich Vilmos és Wagner Nándor által énekelte solo részei a közönség teljes elismerését vívták ki. A hangverseny tancz követte, mely csak a hajnali órákban ért véget. Jelen voltak:

Asszonyok: Burget Józsefné, Grünbaum Arnoldné, Hegedüs Jánosné, Lewin Arminné, Nocker Janosné, dr. Orsó Mátyásné, dr. Perisits Zoltánné, Simonich Zsigmondné és Wattay Miklósné.

Leányok: Kokits Elza, Risztics Ilonka, Wattay Margit, Zaka Rozika.

— A milleniumi végrehajtó bizottság ülése. Az ezredéves országos kiállítás torontálmegeyi kerületi bizottságának végrehajtó bizottsága e hónap 21-én délután 4 órakor a főispáni kisteremben ülést tart, amelynek tárgysorozata a következő:

1. Vallás- és közoktatásügyi miniszter leirata a megfestendő kép tárgyában.
2. Elnöki jelentés, hogy a kiállítandó német házba beállítandó babuk megrendelésére a központi igazgatóság felhatalmazva lett.
3. Elnöki jelentés, a mely szerint intézkedés volna teendő a szerb- és német tipikus házak fővázai s hozzá tartozó részek megrendelése tárgyában.

4. A központi igazgatóság leirata a kiállítás terén felállítandó bódék s azokban honi iparcikkek elárúsítása tárgyában.

— **Elhalasztott igazgatósági ülés.** A nagybecskereki szőnyeggyár igazgatóságának tegnapra egybehívott ülését jövő vasárnapra, e hónap 19 ikére délután 4 órára halasztották.

— **Elvesztett női thula-óra.** Szombat este nyolczadfel óra körül a polgári iskolától az Amerika negyeden át a Mercezi utcán haladóban elvesztett egy női thula-óra arany láncszal, amelynek végén rojtos csavár van. Megtalálójára illő jutalomban részesül.

— **Alapkövetél.** Nagykikindáról telegrafálják, hogy az ottani r. k. központi iskolaépület alapkövének ünnepélyes letétele ma délelőtt 9 órakor ment végbe. Ezt megelőzőleg dr. Ebner Alajos főesperes plébános misét mondott, mely után a közönség körmenetben indult az ünnepélyes aktus színhelyére. Az alapkövetételén a városi tanács is jelen volt.

— **Gyilkossági kísérlet.** Nagykikindáról írják: Izgalmas eset történt e hónap 10-én a reggeli órákban a „fehér kereszt” melletti utcában. Popaszivanov Szergia földmivelő az utcasarkon megvárta töle elválva élő nejét Juditát s kérte, hogy térjen vissza hozzá és anyátlan gyermekeihez. Miután a fiatal nő hajthatatlan maradt, az elkecseregett férj egy forgópisztolyt rántott elő s asszal a mellette gyanútlanul haladó asszonyra rálőtt. A megrémült nő, kit a lövés balkarján talált, menekülni akart, de elbukott, mire Popaszivanov még háromszor rálőtt a vérében vergődő fiatal asszonyra. A lövések közül egy a szegény asszonyt a szombán találta. A súlyosan megsebesült nőt nyomában a közkórházba szállították el, ahol dr. Lipner Emil kórházi orvos még a délelőtt folyamán szerencsésen eltávolította a szombából a golyót. A fiatal asszony sebei súlyosak, de felépülésében biznak. Popaszivanovot a vizsgálóbírószághoz kísérte a rendőrség.

— **Figaro boszúja.** Billédén, mint tudósítónk írja, Büchler Károly borbély a minap felgyújtotta Becker János orvos istállóját. A rendőrség előtt a borbély azt vallotta, hogy tetét boszúból követette el, mert az orvos állítólag beleavatkozott mesterségébe.

— **Kossuth Lajos butorainak elárverezése.** Kossuth Lajos azon butorait, melyek nem férnek el a nemzeti muzeumban, az ereklye muzeum igazgatósága el fogja árverezni. A venni szándékozók ajánlataikat e hó 15-éig az ereklye muzeum igazgatóságánál (Budapest, Károlykörút 3.) jelenthetik be, hol az emléktárgyakat ugyanekkor nyilvánosan elárverezik. A leltárban Kossuth Lajos számos butora van felsorolva, köztük két nagy könyvszekrény és egy billiárd-asztal, a melyen a nagy hazafi mindennap játszott.

A vérbe fuladt. Ritka szerencsétlenség történt tegnap Temesvároton. Mint ottani tudósítónk írja, egy Fjerin Juliska nevű paraszt-asszony a szomszédban levő mézszárszékéből egy nagy korsó marhavért vitt haza, hogy majd abból ebédet főz. A vért otthon beleöntötte egy széles edénybe és aztán kiment az udvara forgácsot gyűjteni. Azalatt 15 hónapos kis leánykaja odamászott az edényhez és valamiképpen belesett. A anya az udvar távoli részében volt, nem hallotta tehát gyermeke sikoltásait. Mikor később bement a konyhába, akkor látta, hogy kis leánya belefutott a vérbe. A szerencsétlen anya kétségbeesése szinte leírhatatlan. Az orvosok nagyon tartanak attól, hogy fájdalmában megőrül.

Táviratok.

Az Agliardi-ügy.

Budapest, május 13. (A „Torontál” eredeti távirata.) Bécsből telegrafálják: A király Pólából tegnap reggel öt órakor Bécsbe érkezett. A pályaudvarból egyenesen a lajnzi vadász-kastélyba hajtatott s itt fáradsága daczára egy órai kihallgatáson fogadta Kálnoky. Hatkor a bécsi burgba hajtatott, ahol félhétkor báró Jósika Samut, utána pedig báró Bánffy Dezsőt fogadta, mindkettőt igen rövid időre. A király kijelentette, hogy a döntést fentartja magának.

Budapest, május 13. (A „Torontál” eredeti távirata.) Bécsből telegrafálják: Bánffy tegnapi kihallgatása tíz perczig tartott. A király kijelentette, hogy a póla i ú nepségek következtében igen fáradt és azért most nem dönthet. Kifejezést adott annak az óhajának, hogy a parlamenti munkásság ne szüneteljen. A kihallgatás

előtt Bánffy, Kálnoky és Jósika hosszabb tanácskoztak. — Hir szerint a magyar kormány a külügyminiszterium hatáskörének precíz meghatározását kívánja. — A Bud. Tud. jelenti, hogy az egyházi politikai javaslatokat holnap mindenestre tárgyalják a főrendiházban, Bánffy azonban nincs abban a helyzetben, hogy a képviselőház mai ülésén Helfy interpellációjára érdemlegesen válaszolhasson.

Országgyűlés.

(A képviselőház ülése május 13-án.)

Budapest, május 13. (A „Torontál” eredeti távirata.) Ugron Gábor sürgős interpellációban kérde Bánffytól, elküldték-e már a jegyzéket a szentszékekhez, mivel lepte tul a nunczius hatáskörét és kapott-e már Bánffy elégtételt, ha nem, beadta-e már a lemondását. A jobboldal eleinte indignálódva, később kaczagva fogadta Ugron szertelenül goromba beszédét, amelylyel interpellációját megokolta.

(A főrendiház ülése május 13-án.)

Budapest, május 13. (A „Torontál” eredeti távirata.) Wlassits Gyula vallás- és közoktatásügyi miniszter Vécsey egy régebbi interpellációjára felelve kijelenti, hogy a vránai perjelség és a szemendriai püspökség betöltése dolgában a horvát országos kormányt illeti a kezdeményezés joga A szükséges lépéseket különben már megtette. A választ Vécsey tudomásul vette.

Az akadémia nagygyűlése.

Budapest, május 13. (A „Torontál” eredeti távirata.) A budapesti tud. akadémia tegnap tartotta báró Eötvös Loránd elnökleite alatt ezidei nagygyűlését amelynek legkiemelkedőbb momentuma a Kerkápoly fölött tartott emlékbeszéd volt.

Dr. Brájler Lajos távollétében a szerkesztősről felelős: Kabos Bertalan helyettes szerkesztő.

Hirdetések.

1666. szám kig. 895. Sz.-N.-Szt.-Miklós község előljárósága.

Arlejtési hirdetmény.

Szerbnagyszentmiklóson (Torontálmegye) emelendő polgári iskola felépítésére irásbeli zárt ajánlati árlejtés hirdettetik.

Ezen építésére a községi képviselő-testület folyó évi április hó 18-án tartott rendkívüli közgyűlésében hozott 200. kgy. számú határozatával 29.000 frtot szavazott meg akként, hogy ezen összegért az iskolaépület terv szerint előállítandó.

Az ajánlatok, melyekhez a vállalati összeg 5%-ának megfelelő bánatpénz csatolandó akár készpénzben, akár óvadékképes értékpapirokban, legkésőbb folyó évi május hó 25-ig Szerbnagyszentmiklós község előljáróságához nyújtandók be, később érkező, vagy távirati ajánlatok figyelembe nem vétetnek.

Az építési terv, költségelirányzat és feltételek Szerbnagyszentmiklós község-házánál naponta a hivatalos órák alatt betekinthetők.

Az építési bizottság fentartja magának a jogot, hogy a beérkező ajánlatok közül azt fogadhassa el, melynek betérjesztője az építkezés gondos és kifogástalan kivitelére nézve legtöbb garantiát képes nyújtani.

Az árlejtésben résztvevők ajánlataikkal folyó évi június hó 25-ig maradnak kötelezettségben, mely határidőig az el nem fogadott ajánlatok visszaküldetnek.

Szerbnagyszentmiklóson 1895. évi május hó 8-án.

Telléry József s. k., Alk Lajos s. k., jegyző. (375-2.1) bíró.

!PÉNZ!

földekre és házakra a legolcsóbb kamatok mellett

a legkisebb összegtől a legmagasabbig közvetítetik.

A visszafizetés tetszés és tehetség szerint történhetik.

Pontos és gyors keresztülvezetés felett mindenki meggyőződve lehet és szolgál minden e szakmába vágó felvilágosítással bérmentve.

Együttal ajánlom magamat mindennemű állami és magánsorsjegyek, arany és ezüst pénzek, idegen bankjegyek méltányos bevásárlása és eladására, nemkülönben mindennemű szelvények beváltására. 141-26.12

Igérvények minden huzásra.

Részletlevelek valamennyi sorsjegyekről.

I. nagybecskereki váltó- és bizományi üzlet

Kadelsburger L.

SCHLICK-féle vasöntöde- és gépgyár-részvénytársaság BUDAPESTEN.

Gyár és irodák:

VI. ker., külső váci ut 29-35.

Városi iroda és raktár:

Podmaniczky-utca 14.

Gőz- és járgány cséplő-készületek.

számos első díjjal kitüntetve. SCHLICK-féle szab. 2 és 3 vasu ekék, melyítő és egyetememes aczél-ekék.

eredeti SCHLICK- és VIDATS-féle egyvasu ekék, talajmivelő eszközök

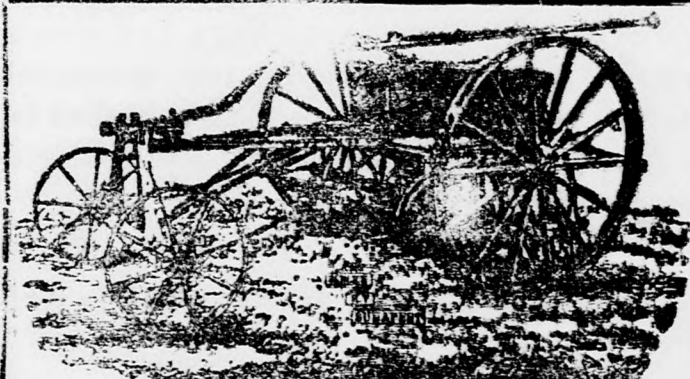
valamint

Schlick-féle szab. „HALADÁS” sorbavető gép

Takaránykészítő gépek, darálók, örlőmalmok és mindenemű gazdasági gépek. Eredeti amerikai kéveköto és marokrakó arató-gépek és fűkaszaló-gépek, szállítható mezei vasutak stb.

Előnyös fizetési feltételek. Legjutányosabb árak.

Árjegyzékek ingyen és bérmentve. (383-12.2)

Meghívó

a nagyikinda—nagybecskereki vasut részvénytársaság részvényeseinek: 1895. évi május hó 29-én délelőtt 10 órakor Budapesten V., Béla-utca 1. szám alatt tartandó

XIII-ik rendes közgyűlésre.

NAPIREND:

1. Az igazgatóság jelentése az 1894. üzletéről, az évi mérleg- és számadások előterjesztése.
2. A felügyelő bizottság jelentése a mérleg megvizsgálásának eredményéről és a tiszta nyereség hova fordítására vonatkozó igazgatósági indítvány felől.
3. A mérleg megállapítása és a tiszta nyereség hova fordítása iránti határozathozatal.
4. Az igazgatóság és felügyelő bizottság tagjai részére adandó felmentvény iránti határozat.
5. Határozat törökbecse—óbecse—gombosi vonal és a törökbecse tiszparti rakodó vágány kiépítésének tárgyában.
6. Az igazgatóság és felügyelő bizottság tagjainak megválasztása és az utóbbiak valamint a végrehajtó bizottság tiszteletdíjainak megállapítása.

A közgyűlésen minden letétbe helyezett egy darab részvény egy-egy szavazat gyakorlására jogosít. Azon t. részvényesek, kik ezen közgyűlésen személyesen vagy meghatalmazottaik által részt venni kívánnak, felkéretnek, hogy részvényeiket, a le nem járt szelvényekkel együtt 8 nappal a közgyűlés megtartására kitűzött határidő előtt, tehát bezárólag folyó évi május hó 21-ik napjáig vagy Budapesten a társaság hivatalos helyiségeiben (V., Béla-utca 1. sz.) vagy Bécsben a „Giro und Cassenverein“ bankkegyesületénél vagy Nagy-Becskereken Torontálmegye törvényhatósági pénztáránál letétbe helyezni sziveskedjenek.

A letett részvényekről elismervény adatik, mely igazolásul szolgál a közgyűlésen való részvételre.

Ha valamely szavazatképes részvényes más szavazatképes részvényes által kívánja magát a közgyűlésen képviseltetni, úgy az erre vonatkozó meghatalmazást a letéti elismervény hátsó lapján kitölteni és azt sajátkezűleg aláírni tartozik.

Az évi mérleg s az igazgatóság és felügyelő bizottság jelentései nyolcz nappal a közgyűlés előtt a társaság hivatalos helyiségében közzemlére kitétetnek és nyomtatott példányokban is minden részvényes rendelkezésére bocsájtatnak.

Budapest, 1895. évi május hó 12-én.

(378-1.1)

AZ IGAZGATÓSÁG.

2949. szám kig. 1895.

Módsi járás főszolgabírója

Pályázati hirdetés.

Torontálmegye módsi járásához tartozó Horvát-Bóka, Szerb Bóka, Surján és Kanak községekből Horvát-Bóka községi székhelyvel álló 800 frttal javadalmazott és szabályrendeletileg megállapított látogatási díjakkal egybekötött körorvosi állásra ezennel pályázatot hirdetek. — Felhivatnak tehát pályázni kívánók, iszmerint szabályszerűen felszerelt nyelvmesterüket is részletező kérvényeiket legkésőbb folyó hó 27-ig hozzám küldjék meg.

A választás folyó hó 30-án fog Szerb-Bóka községében megtartatni.

Módsos 1895. évi május hó 3.

Dr. Gyertyánffy Jenő,
főszolgabíró.

(370-3.3)

Utánnomás nem díjazatik.

3579. szám kig. 1895.

Módsi járás főszolgabírója

Pályázati hirdetés.

Torontálmegye módsi járásához tartozó Torontál-Szécsány községben lemondás folytán megüresedett községi jegyzői állásnak választás útján leendő betöltésére pályázatot hirdetek és felhívom mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy az 1883. évi I. t. cz. illetve az 1886. évi XXII. t. cz. értelmében felszerelt kérvényeiket alólirottnál folyó évi május hó 25-ig annál is inkább nyujtsák be, mert a későbbben beérkezők figyelembe vételni nem fognak.

A választás határidejéül folyó évi május hó 27-ének délelőtti 10 óráját tűzöm ki Torontál-Szécsány község hivatalos helyiségébe.

A községi jegyző javadalmazása: Évi fizetés utálatánnyal együtt 674 forint. Torontál Szécsánytól Nagy-Becskerekig, vagy hasonló távolságon tuli utazásnál 2 nap, 1 éjjel 4 frt napidíj; szabadlakás, s a magánmunkálatokért szabályrendeletileg megállapított díjak.

Módsoson, 1895. évi május hó 1-én

Dr. Gyertyánffy Jenő,
főszolgabíró.

371-3.3

Utánnomás nem díjazatik.

Tamisász szabályozó és belvízvezető társulat.

261. szám 1895.

Meghívó.

A Tamisász szabályozó és belvízvezető társulat választmánya folyó évi május hó 11-én tartott ülésében hozott 19-ik számú határozata alapján a társulat folyó évi június hó 1-én, délelőtti 10 órakor, a társulat hivatalos helyiségében

rendkívüli közgyűlést

tart, melyre az érdekeltek ezennel tisztelettel meghivatnak.

A közgyűlés tárgysorozata a következő:

1. Árviz igazgatói jelentés.
2. Az árviz által rongált társulati töltések helyreállításához szükséges költségek megszavazása.
3. Az ezredéves országos kiállításon való részvételhez szükséges költségek megszavazása.
4. A tiszai ármentesítő társulatok közös nyugdíj-intézet létesítésére vonatkozó alapszabályok tárgyalása.

Párdány, 1895. évi május hó 11-én.

Társulati elnök ur megbízásából

Petrikovits Róbert,
társulati igazgató.

(381-1.1)

4978. tkvi 1894.

Arverési hirdetésnyi kivonat.

A perlaszi kir. járásbírósg mint tkvi hatóság részéről ezennel közhírré tétetik, hogy Nemes Jankó végrehajtatónak Kragujenác Péter perlaszi lakos végrehajtást szenvedett elleni 220 frt tőke követelés, ennek 1893. évi december 1. napjától járó 6% kamatai 31 frt 80 kr perbeli, 13 frt 75 kr megállapított és még felmerülendő költségek, ugy csatlakozás folytán Fischer Jakab 45 frt tőke ennek 1885. évi január 1-től járó 8% kamatai és 8 frt 90 kr költség kielégítése végett 1895. évi május 21. napján d. e. 9 órakor a kir. tkvihatóság hivatalos helyiségében az ezen kir. járásbírósg területén fekvő

Perlasz községi 2415. sz. tkvben foglaljt 70. számú ház és hozzátartozó 166 □ öl házhely, mely Kragujevác Péter és Mitutinov Vaszilie közös tulajdonát képezi egészben véve 120 frt ezennel megállapított kikiáltási ár mellett el fog árvereztetni; ekkorán magasabb ígért hiányában a kikiáltási áron alul is el fog adatni.

A venni szándékozók kötelesek a kikiáltási árnak 10% készpénzben, vagy óvadékképesnek nyilvánított értékpapirokban bánatpénzül letenni.

A kir. járásbírósg tkvi osztálya Perlaszon 1895. évi márczius hó 7-én.

Bányász,
kir. aljárásbíró.

(380-1.1)

1. sz. kp. 1895.

Hirdetés.

Az országgyűlési képviselő választására jogosított polgárok 1896. évre érvénynyel birandó névjegyzékének kikiáltása végett kiküldött küldöttség működését folyó évi május hó 20-án délelőtti 8 órakor a városház nagytermében kezdi meg és munkálatát f. évi június 10-ig befejezni tartozik.

A küldöttség üléseit az említett helyen naponként délelőtti 8-12 óráig tartja, mely ülések nyilvánosak.

Ez azzal tétetik közhírré, hogy a küldöttség előtt jogainak érvényesítése végett a választásra jogosított Nagy-Becskerek városi polgárok személyesen is megjelenhetnek.

Együttal felhivatnak a közhatóságok és intézetek, miszerint a választásra jogosított személyzetüknek névjegyzékét az évi fizetés, életkor és lakhely pontos kitétele mellett f. évi május hó 30-ik napjáig alólirt központi választmányi elnökhöz, vagy pedig közvetlenül az összeíró küldöttség elnökéhez, Strusz Bódog urhoz betérjezzteni sziveskedjenek.

Kelt Nagybecskereken, 1895. évi május hó 10-én.

Krsztics János,

polgármester,

mint a közp. választmány elnöke.

Mattanovich György,

v. I. jegyző

mint a közp. választmány jegyzője.

(383-1.1)